

Sygn. akt IV Ca 478/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w S. IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mariusz Struski

Sędziowie SO: Elżbieta Jaroszewicz (spr.), Dorota Curzydło

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Zadrozna

po rozpoznaniu w dniu 7 października 2016 r. w S.

na rozprawie

sprawy z powództwa P. Ś.

przeciwko D. Ś.

o ustanowienie rozdzielności majątkowej

na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego
w C. z dnia 10 maja 2016r., sygn. akt III RC 274/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 (drugim) w ten sposób, że zasądza od pozwanej D. Ś. na rzecz powoda P. Ś. kwotę 100 zł (sto złotych) tytułem części kosztów sądowych i nie obciąża pozwanej pozostałymi kosztami postępowania,

II. oddala apelację w pozostałym zakresie,

III. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt IV Ca 478/16

UZASADNIENIE

Powód P. Ś. wniósł o ustanowienie rozdzielności majątkowej między nim, a jego małżonką D. Ś., z którą w dniu 16.07.2011r. zawarł związek małżeński oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu, w uzasadnieniu wskazując, że strony nie prowadzą wspólnego gospodarstwa domowego albowiem od czerwca 2015r. pozwana wyprowadziła się do K., gdzie zamieszkuje ze swoim obecnym partnerem oraz córką stron. Od momentu wyprowadzki powód nie ma żadnego wpływu na poczynania finansowe pozwanej, a w szczególności nie ma możliwości współdziałania z pozwaną w zarządzie majątkiem wspólnym. Bez zgody współmałżonki nie może zaciągać zobowiązań kredytowych, która w tym zakresie nie wykazuje żadnej woli współdziałania z powodem z uwagi na istniejący między stronami spór.

Pozwana D. Ś. również wniosła o ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej oraz o nieobciążanie pozwanej kosztami postępowania na podstawie art. 101 kpc. W uzasadnieniu podniosła, że od połowy 2014r. małżonkowie mieszkają osobno albowiem powód wyprowadził się ze wspólnie wynajmowanego mieszkania stron. Podkreśliła, że od tego czasu nie ma żadnego wpływu na decyzje powoda, w szczególności w zakresie zarządu majątkiem wspólnym.

Zaznaczyła, że w czasie małżeństwa strony wybudowały ze środków wchodzących w skład majątku wspólnego dom mieszkalny na działce stanowiącej majątek osobisty powoda. W dniu 16.06.2015r. powód samodzielnie podjął decyzję o poszukiwaniu nabywców na tę nieruchomości, pomimo rozliczenia z pozwaną poczynionych przez nią nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty i zamieścił na portalu stosowne ogłoszenie. Na rozprawie w dniu 10.05.2016r. pozwana wniosła o ustanowienie rozdzielnosci majątkowej małżeńskiej z końcem sierpnia 2014r.

Wyrokiem z dnia 10 maja 2016r. Sąd Rejonowy w C. ustanowił rozdzielnosc majątkową małżeńską z dniem 12.11.2015r. między powodem P. Ś., a pozwaną D. Ś., wynikającą z zawartego przez nich małżeństwa w dniu 16.07.2011r. przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w C., dla którego sporządzono akt małżeństwa pod Nr (...). Ponadto zasądził od pozwanej D. Ś. na rzecz powoda P. Ś. kwotę 577 zł tytułem kosztów procesu.

Powyższe orzeczenie zapadło na podstawie następującego stanu faktycznego:

Powód P. Ś. i pozwana D. Ś. w dniu 16 lipca 2011r. zawarli w C. związek małżeński. Strony w trakcie trwania związku małżeńskiego nie zawierały żadnych umów wyłączających wspólność majątkową małżeńską.

Powód i pozwana od sierpnia 2014r. nie prowadzą ze sobą wspólnego gospodarstwa domowego, albowiem pozostają w separacji faktycznej. Od tego czasu nie kontaktują się ze sobą w sprawach dotyczących zarządu majątkiem wspólnym, ponieważ pozostają w silnym konflikcie. Powód i pozwana osobno rozliczają się w urzędzie skarbowym.

Jak ustalił Sąd Rejonowy powód jest właścicielem nieruchomości położonej w J., dla której Sąd Rejonowy w C. Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...). W trakcie trwania wspólności majątkowej małżeńskiej strony rozpoczęły budowę domu mieszkalnego, który nie został ukończony i znajduje się obecnie w stanie surowym. Powód na wykończenie domu nie może uzyskać kredytu, ponieważ pozwana nie wyraża na to zgody. W związku z tym powód podjął próbę sprzedaży nieruchomości bez zgody pozwanej. Powód ponosi wszelkie koszty związane z utrzymaniem majątku wspólnego.

Z ustaleń Sądu I instancji wynika, że ani powód, ani pozwana nie trwonią majątku. Pozwana nie zaciąga również żadnych zobowiązań bez zgody powoda.

Przed Sądem Okręgowym w S. toczy się pod sygn. akt I RC 74/15 sprawa o rozwód między stronami niniejszego postępowania.

Oceniając tak ustalony stan faktyczny, Sąd Rejonowy, bacząc na treść przepisów art. 52 § 1 kro, art.36 kro, art. 37 kro, art. 39 kro, art. 6 kc, art. 187 w zw. z art. 126 kpc, uznał, że powództwo strony powodowej zasługiwało na uwzględnienie. Ważnymi powodami uzasadniającymi ustanowienie rozdzielnosci majątkowej małżeńskiej jest długotrwała separacja stron niniejszego procesu (od sierpnia 2014r.) i w konsekwencji prowadzenie odrębnych gospodarstw domowych, jak również trudności powoda w uzyskaniu kredytu na wykończenie domu, którego budowa została rozpoczęta po powstaniu wspólności majątkowej małżeńskiej, a stanowiącego majątek osobisty powoda. Sąd Rejonowy uznał natomiast, że nie zasługiwało na uwzględnienie żądanie pozwanej ustanowienia wspólności majątkowej małżeńskiej z datą wsteczną, tj. na koniec sierpnia 2014r., skoro pozwana nie wykazała, aby faktycznie od momentu separacji faktycznej niemożliwe było już w tym dniu współdziałanie stron procesu w zarządzie majątkiem wspólnym.

Z rozstrzygnięciem powyższym nie zgodziła się pozwana, która wydany wyrok zaskarżyła co do pkt I i II, podnosząc zarzuty naruszenia art. 52 § 2 kro poprzez jego niezastosowanie i ustanowienie rozdzielnosci majątkowej z dniem 12.11.2015r. w sytuacji, gdy strony pozostają w faktycznej separacji od dnia 31.08.2014r., jak i przepisu art. 101 kpc poprzez obciążenie pozwanej kosztami postępowania, mimo że nie dała powodu do wytoczenia sprawy i uznała żądanie pozwu przy pierwszej czynności procesowej. W efekcie pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia w pkt I poprzez ustanowienie rozdzielnosci majątkowej małżeńskiej z dniem 30.08.2014r., jak i pkt 2 poprzez obciążenie powoda kwotą 577z ł z tytułu kosztów procesu. Wniosła też o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz od pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja tylko w części dotyczącej rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed Sądem I instancji była słuszna.

Co do zasady rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego było prawidłowe, a w tej sytuacji apelacyjny zarzut naruszenia prawa materialnego w postaci art. 52 § 2 kro nie był trafny. Przywołany przepis wyraźnie stanowi, że tylko w wyjątkowych wypadkach sąd może ustanowić rozdzielną majątkową z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa, w szczególności, jeżeli małżonkowie żyli w rozłączeniu. W ocenie Sądu Okręgowego ze stanu faktycznego niniejszej sprawy nie wynika, aby występowały w niej takie właśnie wyjątkowe sytuacje, które uzasadniałyby ustanowienie rozdzielną majątkową między małżonkami Ś. z datą wcześniejszą, aniżeli data złożenia przez powoda pozwu.

Jak wypowiedział się Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 11.12.2008r. (II CSK 371/08, OSNC 2009/12/171, Lex nr 490945) Ustanowienie przez sąd rozdzielną majątkową między małżonkami, którzy pozostawali we wspólności ustawowej lub umownej, z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa jest dopuszczalne w zasadzie tylko wtedy, gdy z powodu separacji faktycznej (życia w rozłączeniu) niemożliwe było już w tym dniu ich współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym (por. też postanowienie SN z dnia 3.11.2010r., V CZ 78/10, Lex nr 784219). Zdaniem Sądu II instancji przywoływana w apelacji argumentacja nie uzasadnia ustanowienia w niniejszej sprawie rozdzielną majątkową czy to z dniem 30.08.2014r. czy też z dniem 31.08.2014r. W szczególności wskazać należało, że, jak to wynika z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, żadna ze stron nie trwoni majątku. Powód nie mógł sam zaciągnąć kredytu na wykończenie domu, a i pozwana nie zaciąga żadnych zobowiązań bez zgody powoda.

Znamiennym w sprawie jest i to, że sam powód – inicjator niniejszego postępowania – określił ramy tego procesu, żądając ustanowienia rozdzielną majątkową z dniem wniesienia pozwu. Niezależnie zatem od tego, że niniejsze postępowanie nie potwierdziło zaistnienia okoliczności uzasadniających ustanowienie rozdzielną majątkową w małżeństwie małżonków Ś., to zauważyć ponadto należało, że sam powód domagał się ustanowienia rozdzielną majątkową z datą wniesienia pozwu, zaś pozwana nie wystąpiła z powództwem wzajemnym, w którym domagałaby się ustanowienia tejże rozdzielną z inną, wcześniejszą datą. Pozwana dopiero na ostatniej rozprawie, w końcowej jej fazie, wniosła o takie rozstrzygnięcie (vide: stanowisko pełnomocnika pozwanej – k. 38). W tej sytuacji Sąd Rejonowy, słusznie, dochodząc do konkluzji, że żądanie to nie ma uzasadnienia w realiach niniejszej sprawy, przyjął, iż tak sformułowany przez pozwaną wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał, że apelacja w powyższym zakresie nie mogła odnieść zamierzonego skutku, a wobec tego orzekł, jak w pkt 2 sentencji, na podstawie art. 385 kpc.

Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienił natomiast, jak w pkt 1 sentencji, zaskarżony wyrok w zakresie kosztów postępowania w ten sposób, że obciążył pozwaną jedynie połową opłaty sądowej, mając przy tym na uwadze specyfikę niniejszej sprawy, w tym fakt, że wydane orzeczenie w takim samym stopniu dotyka każdej ze stron postępowania. Z powyższych też względów w ocenie Sądu II instancji koszty zastępstwa prawnego w postępowaniu pierwszoinstancyjnym każda ze stron powinna ponieść we własnym zakresie. Orzeczenie w tym przedmiocie zapadło na podstawie art. 100 kpc.

Na tej samej zasadzie, orzekając na podstawie art. 108 § 1 kpc o kosztach postępowania apelacyjnego i uznając, że w części powód przegrał postępowanie apelacyjne, Sąd II instancji zniósł wzajemnie między stronami koszty tego postępowania.